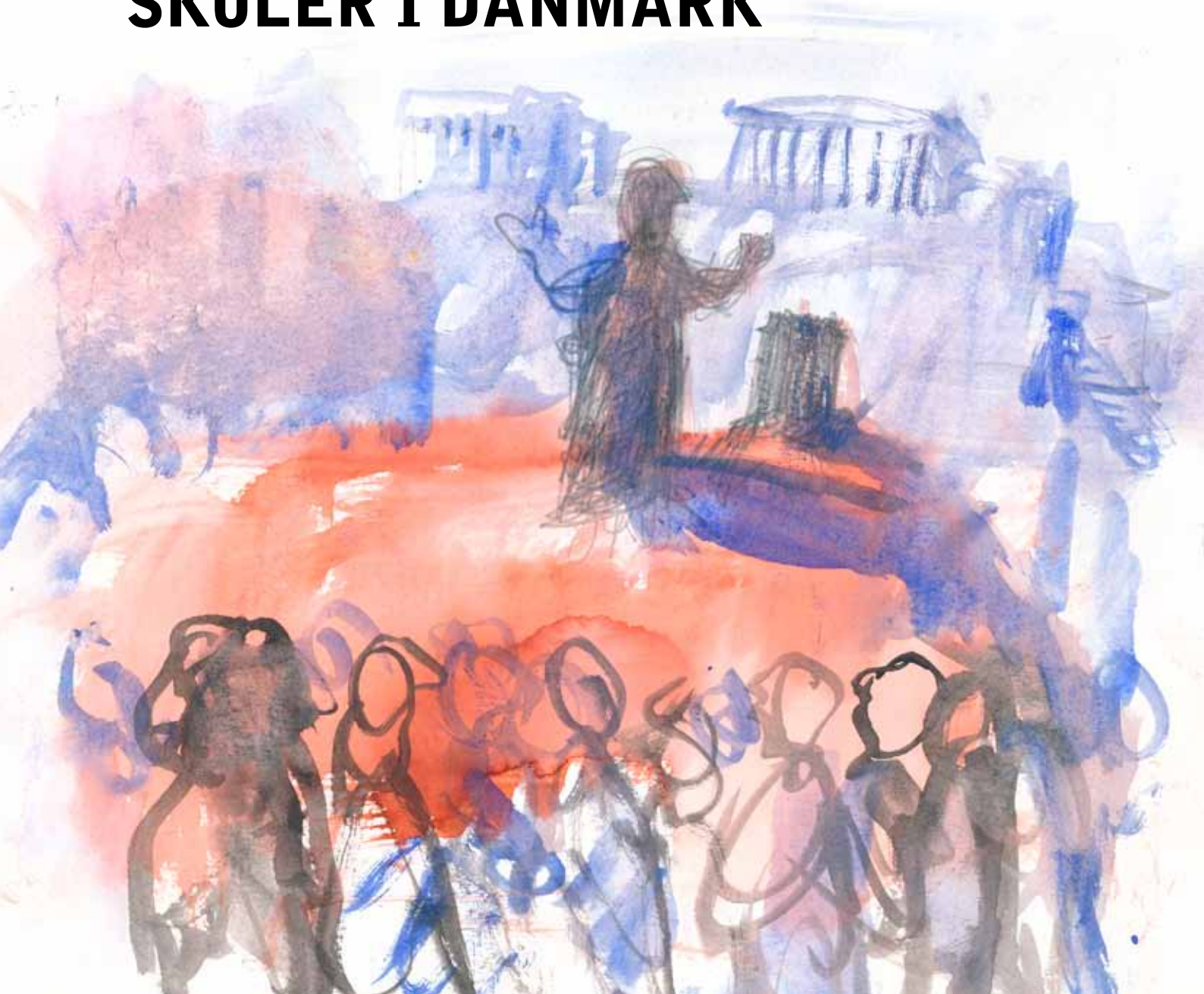

RELIGION PÅ DE KATOLSKE SKOLER I DANMARK

Fagformål og slutmål
for faget religion

INDHOLD

Forord	4
Fagformål for religion	7
Slutmål for faget religion efter 9. klassetrin	10
1. Filosofi og etik	12
2. Bibelske fortællinger	15
3. Dogmatik	17
4. Kirkehistorie	18
5. Det religiøse liv	21
Ordbog	23
Kirkehistorisk oversigt	33

FORSIDE

Apostlen Paulus prædiker for athenerne på Aeapogos-klippen. Ved Akropolis har de rejst et alter for "en ukendt gud". Begivenheden er omtalt i Apostlenes Gerninger. Aeapogos kan ses som et symbol på mødet mellem de troende og de søgende mennesker til enhver tid.

ILLUSTRATION: KIM FRANS BROSTRÖM

RELIGION PÅ DE KATOLSKE SKOLER I DANMARK

Fagformål og slutmål
for faget religion

FAKS

FORENINGEN AF KATOLSKE SKOLER I DANMARK

UDGIVET AF

Foreningen af Katolske Skoler i Danmark
2014

REDAKTION

Jesper Fich OP
Peter Franklin

**ILLUSTRATIONER OG
GRAFISK DESIGN**

Kim Frans Broström

TRYK

Werks Offset A/S

OPLAG

7000

FAKS

Foreningen af Katolske Skoler i Danmark
www.faksnet.dk

ARBEJDSGRUPPEN

bag Religion på de katolske skoler i Danmark
har haft følgende medlemmer:

Søren Blinkenberg (fra august 2011)
Skt. Annæ Skole, København S

Christa Bonde
Skt. Knud Lavard Skole, Lyngby

Jesper Fich op
Bispedømmets skolekonsulent

Peter Franklin
Institut Sankt Joseph, Østerbro

Mogens Kjærgaard (til august 2011)
Skt. Norberts Skole, Vejle

**INGEN AF DE ORD, DER UDSIGES
OM GUD, UDSIGES I EGENTLIG
FORSTAND. DOG UDSIGES “ER”,
OM END IKKE EGENTLIG SÅ DOG
MINDRE UEGENTLIGT, OM DEN EVIGE
SKABER, HVIS VÆSEN AF ALLES
ER UFORANDERLIGT, SÅ HAN IKKE
KAN FORANDRES, – ET VÆSEN SOM
IKKE KENDER TIL BEVÆGELSE OG
SOM ER TOTALT ENKELT, FORDI GUD
IKKE HAR DELE PÅ LEGEMERS ELLER
SJÆLES VIS, EJHELLER MODTAGER
FORMER PÅ SUBJEKTERS VIS, MEN
ÉR HVAD HAN HAR I SIG.**

ANDERS SUNESEN, TEOLOG, KANSLER, DOMPROVST I
ROSKILDE OG ÆRKEBISKOP I LUND (1167-1228)

Som det eneste levende væsen spørger mennesket efter meningen med livet: Hvem er jeg? Hvad er sandhed? – Og hvorfor er der noget og ikke snarere ingenting?

Religionsfaget berører alle disse eksistentielle spørgsmål og er derfor ikke et fag for “de særlig fromme”, men derimod et helt essentielt fag på den katolske skole, hvis dannelsesprojektet skal lykkes.

De katolske skoler i Danmark er blevet til ud fra et ønske om at skabe en dannelsesmæssig ramme, der bygger på det katolske-kristne menneskesyn. Dette grundlag skal gerne genfindes i hele skolens virke – i særdeleshed i religionsfaget, hvor både kundskabs- og færdighedsområderne ligger i direkte forlængelse af skolens mål.

De katolske skoler er alle grundlagt i en tid, hvor folkeskolen var konfessionel – folkeskole/folkekirke. Sådan forholdt det sig helt til 1975, selvom virkeligheden for længst havde overhalet lovgivningen. En af bevæggrundene til etableringen af de katolske skoler var således tillige et ønske om frihed til at bestemme indholdet af religionsundervisningen.

Også i dag har vi på de katolske skoler som mål at bibringe vores elever en religionsundervisning af høj kvalitet. Af samme grund er der mange forældre med baggrund i Folkekirken, som bevidst vælger en katolsk skole til deres børn. Ligesom den generelle respekt for tro og religiøsitet appellerer til forældre med anden religiøs baggrund end kristendommen.

Formelt set bruger de katolske skoler folkeskolens “Fælles Mål” som rammesætning for alle skolens fag. Med det nu foreliggende nye fagformål for religionsundervisningen på de katolske skoler gøres der brug af den ret, alle frie grundskoler i Danmark har til selv at formulere mål for en række fag. Indholdsmæs-

sigt handler det grundlæggende om en mere eksistentiel og virkelighedsnær tilgang til faget; religion er ikke kun et fænomen som kan iagttages og beskrives, men derimod en livsnødvendig virkelighed, der handler om det, der angår os alle ubetinget. Samtidig fastholdes fagets faglighed; religionsfaget bygger selv sagt ikke kun på følelser, men har sin egen faglighed. Ingen tro uden viden, erkendelse og forståelse.

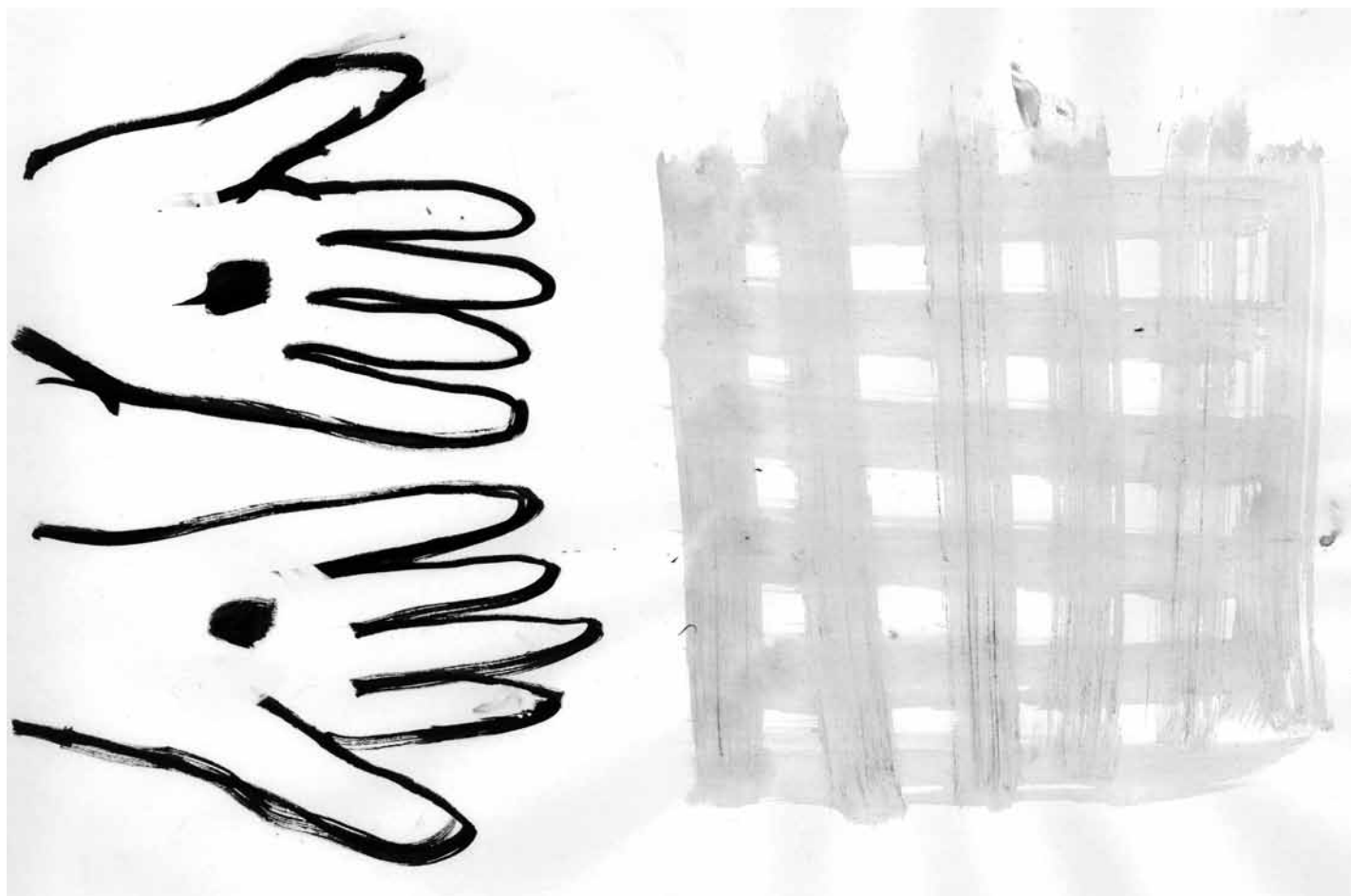
I det nye fagformål har “Det religiøse liv” fået sit helt eget indholdsområde. Vi ønsker hermed at understrege vigtigheden af, at der i den daglige religionsundervisning arbejdes målrettet med hele dette felt, og at det betragtes som ligeværdigt med de mere traditionelle kundskabs- og færdighedsområder som f.eks. bibelske fortællinger og kirkehistorie.

Som det fremgår, indgår de såkaldte “fremmede religioner” som et integreret område under f.eks. dogmatik. Elever med anden tro end kristendommen er velkomne på de katolske skoler, og deres tro er naturligvis ikke “fremmed” for dem. Sameksistens religionerne imellem er et dannelsesmæssigt mål for enhver katolsk skole, hvilket naturligvis forudsætter et religionsfagligt miljø, hvor alle oplever sig mødt og anerkendt i arbejdet med fagets store spørgsmål og indholdsområder.

På en katolsk skole har kristendommen naturligvis en helt særlig position, da det er herfra, skolen henter sin selvforståelse og mission, og med det nye fagformål skulle banen gerne være sat til en religionsundervisning præget af høj faglighed, refleksion og stillingtagen samt ubetinget respekt for den enkelte elevs personlige – og religiøse modning.

PETER FRANKLIN & JESPER FICH OP

FAGFORMÅL FOR RELIGION

Formålet med undervisningen i religion er at

- eleven opnår forståelse for den religiøse dimensions betydning for livsopfattelsen hos det enkelte menneske og dets forhold til andre
- elevens indsigt i kristendommen vokser – historisk, nutidigt og eksistentielt
- elevens tro modnes
- eleven opnår forståelse for kirkens betydning for fællesskabet om den kristne tro
- eleven opnår viden om og udvikler respekt for ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser
- Undervisningsmiljøet skaber mulighed for religiøs erfaring
- Undervisningen foregår i respekt for den enkelte elevs baggrund, stillingtagen og tro/livsanskuelse
- Undervisningen skal ses og forstås i sammenhæng med skolens øvrige liv og virke

For religionsundervisningen for de katolske elever gælder endvidere:

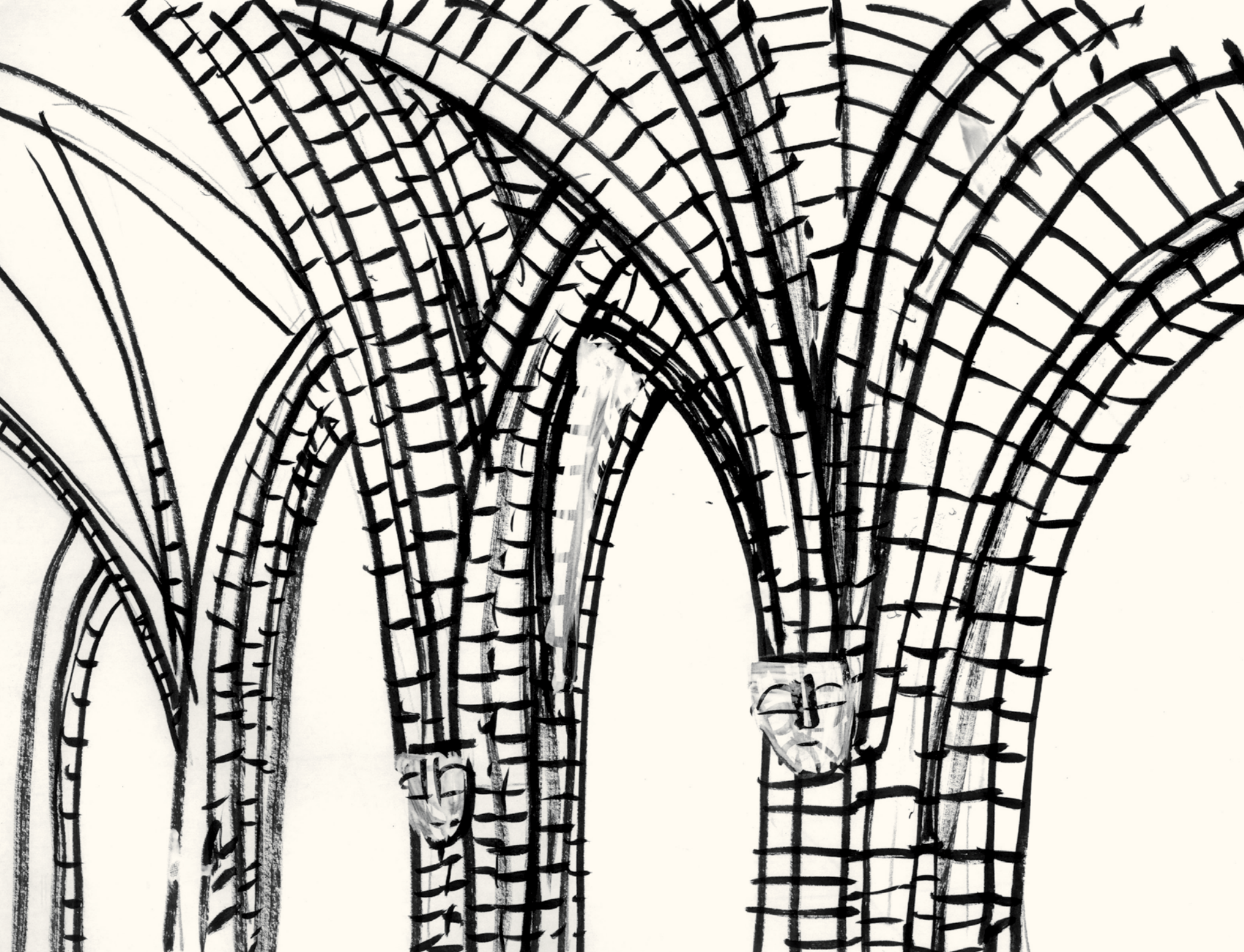
- Grundlaget for undervisningen er den katolske Kirkes liv og lære
- Eleverne skal opnå viden om Folkekirken.

For religionsundervisningen for skolens øvrige elever gælder endvidere:

- Grundlaget for undervisningen er den evangelisk-lutherske lære og Folkekirken liv
- Eleverne skal opnå viden om den katolske kirke.

For den ikke-konfessionsdelte religionsundervisning gælder endvidere:

- Grundlaget for undervisningen er den evangelisk-lutherske lære og Folkekirken liv samt den katolske kirkes liv og lære

I MIG ER DER MØRKT,
MEN HOS DIG ER LYSET.
JEG ER ENSOM,
MEN DU FORLADER MIG IKKE
JEG ER MODLØS,
MEN HOS DIG ER HJÆLPEN.
JEG ER UROLIG,
MEN HOS DIG ER FREDEN.
I MIG ER DER BITTERHED,
MEN HOS DIG ER DER
TÅLMODIGHED.
JEG FORSTÅR IKKE DINE VEJE,
MEN DU VED VEJ FOR MIG

BONHOEFFER, TYSK PROTESTANTISK PRÆST I
BEKENDELSESKIRKEN, HENRETTET AF NAZISTERNE 1945

SLUTMÅL FOR FAGET RELIGION EFTER 9. KLASSETRIN

1. Filosofi og etik
2. Bibelske fortællinger
3. Dogmatik
4. Kirkehistorie
5. Det religiøse liv

**FORDI ABRAHAM IKKE VIDSTE,
HVOR HAN VAR PÅ VEJ HEN
VAR HAN HELT SIKKERT PÅ VEJ
TIL SANDHEDEN**

GREGOR AF NYSSA +394

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- forstå filosofiske grundbegreber og anvende dem til at diskutere abstrakte spørgsmål
- vurdere etiske principper og moralsk praksis
- udtrykke sammenhænge imellem forskellige livsopfattelser og deres tyndninger af tilværelsen

**MISKUNDHED OG SANDHED MØDES,
RETFÆRD OG FRED SKAL
KYSSE HINANDEN**

BABETTES GÆSTEBUD, KAREN BLIXEN EFTER DAVIDS SALME 85, 11

BIBELSKE FORTÆLLINGER

2

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udtrykke viden om centrale fortællinger fra Det Gamle og Nye Testamente og kunne tolke dem i et nutidigt og historisk perspektiv
- forholde sig til de bibelske fortællingers tydning af grundlæggende tilværelses-spørgsmål
- give eksempler på de bibelske fortællingers betydning i sprog, kunst og samfund

**SALIG PRISER VI MARIE, DIG SOM I DIT
MODERSKØD GAV GUD FADERS SØN AT DIE
SAMMENVUGGET ÅND OG KØD SALIG FRIT OG
KALDER SIG MODER VOR I HIMMERIG**

GRUNDTVIG +1872

DOGMATIK

3

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- forholde sig eksistentielt til kirkens centrale dogmatiske udsagn og læresætninger om Gudsbegreb, skabelse, menneskesyn, inkarnation, synd, nåde, frelse og helliggørelse
- forholde sig eksistentielt til andre religioners grundbegreber
- sætte kristendommen i relation til andre religioner og livsopfattelser
- møde religioner og andre livsopfattelser med kritisk nysgerrighed og respekt

**NÅDEN TILSIDESÆTTER IKKE
NATUREN, MEN FULDENDER DEN**

THOMAS AQUINAS +1274

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- gengive hovedtrækkene i den kristne kirkes udvikling fra urkirken til nutiden
- forholde sig til forskellige konfessioner og kende deres udtryk og selvforståelse
- forholde sig til kirken i Danmark og globalt

**GUD SKABER ALT AF INTET –
OG ALT HVAD GUD SKAL BRUGE,
GØR HAN FØRST TIL INTET**

SØREN KIERKEGAARD +1855

DET RELIGIØSE LIV

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- forholde sig til tro og religiøs praksis
- forstå bønnens væsen som menneskets samtale med Gud
- forstå og forholde sig til Guds ord; samt til sakramenterne, salmerne og den øvrige liturgi som et møde imellem Gud og mennesker
- forstå forholdet mellem religioners budskab og menneskers tro, selvforståelse og etik

ALT FOR SENT LÆRTE JEG AT
ELSKE DIG, GUD.
DU VAR INDENI,
MEN JEG VAR UDENPÅ.
DU VAR HOS MIG,
MEN JEG VAR IKKE HOS MIG

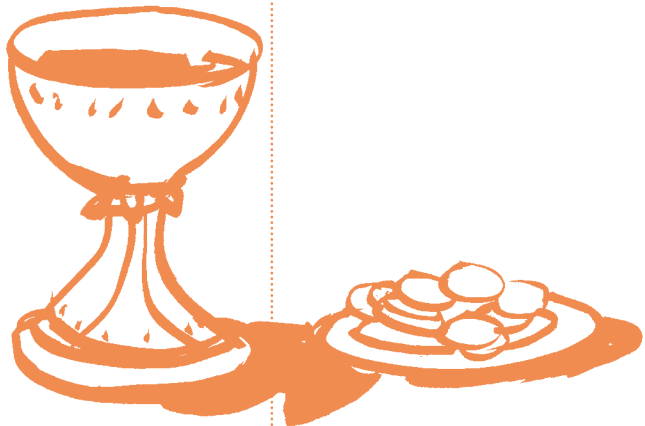
AUGUSTIN +430

ORDBOG

**GUD ER SOM EN
RYGENDE VARM BAGEOVN,
FULD AF KÆRLIGHED**

MARTIN LUTHER, PRÆDIKEN, 1522

Brød og vin. Ifølge både katolikker og protestanter bliver brød og vin ved Guds nåde til Kristi legeme og blod i gudstjenestens måltid. Protestanterne mener, at det sker, når den troende modtager sakramentet, mens katolikkerne mener, at det sker, når præsten først nedkalder Helligånden over brød og vin og dernæst udtaler indstiftelsesordene (dette er mit legeme... dette er mit blod) under messen.

Nadveren manifesterer Kristi nærvær i sit folk, kirken. Ortodokse og katolikker ser det ydermere som en aktualisering af Kristi egen handle i nadversalen, som på mystisk vis bliver nærværende, ved at Kristus giver sig selv hen til menneskene og i Faderens gode vilje, som en forudgribelse og tydeliggørelse af det, som kort efter sker på Golgata.

Nogle protestantiske retninger mener, at der er tale om et mindemåltid.

Abstrakt

Kommer fra det latinske ord: “abstrahere”, hvis mening er at “trække noget væk” eller “rive af”.

Når noget udtrykkes abstrakt, er det et forsøg på at sige noget generelt, som man ikke kan erfare konkret. Det gælder begreber som kærlighed, frihed, retfærdighed, som er abstrakte begreber, mennesket erfarer helt konkret i deres tilværelse.

Eksempelvis: Hvis vi siger: “Julie er religiøs” gælder det om et bestemt menneske, og hvis vi kender Julie, ved vi, om det er rigtigt. Men hvis vi siger, at alle mennesker er religiøst søgende, så udsiger vi noget generelt om det at være menneske, som ikke kan efterprøves, og som ikke er bundet til det enkelte menneske, men til glæde for alle.

I kunsten beskriver abstrakt, at billedet ikke forsøger at gengive virkeligheden 1:1, men benytter sig af andre og overraskende sammenstillinger af farver og komposition.

Bøn

Bøn er et almenmenneskeligt fænomen, der kendes i alle kulturer til alle tider.

Ofte med det formål at vise respekt for magter uden for mennesket selv, en guddommelig magt, der anses for mere eller mindre transcendent (tilbedelse), eller for at opnå en eller anden form for begunstiggelse som mennesket ikke selv er herre over (bøn om noget). Både det enkelte

Fugl Fønix, som genopstår af asken, er et gammelt egyptisk symbol. I kristendommen et symbol på Jesus Kristus som genopstod fra de døde.

Hanen er et andet symbol for Jesus. Hanen varsler den tidlige morgen, hvor Jesu genopstandelse fandt sted.

menneske kan bede, ligesom grupper kan forsamles i fælles bøn, f.eks. i et tempel eller i en kirke.

I jødisk-kristen forståelse er bøn henvendelse eller samtale med Gud, men også Gud kan henvende sig til mennesket. Den bedende åbner sin egen virkelighed for Guds virkelighed, og det er meningen, at der skal opstå en transparens mellem menneskets vilje og Guds vilje. Meningen med bøn er derfor en manifestation af faderforholdet fra den bedende til Gud (jfr. Gal. 4.6), og endelig en forening i kærlighed mellem den bedende og skaberen.

Meningen med at “bede om noget” (jfr. bønnerne i fader vor: giv os i dag vort daglige brød, forlad os vor skyld, mv.) er at lægge hele sit liv med alle eksistentielle og akutte behov frem for skaberen, som den ubetinget gode og kærlige.

Dogme

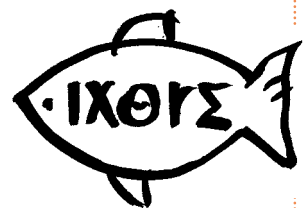
Fra græsk dógma: “mening”, “læresætning”, er en religions, ideologis trossætning eller doktrin – eller en grundantagelse (aksiom), som ikke er til diskussion af trosgrunde eller mytologiske årsager. Videnskabelige beviser og analyser vil derfor ikke kunne anfægte et dogme.

Eksistentiel

Fra fransk: existentiel, fra lat. ex(s)istentialis), vedr. livet/tilværelsen. Afgørende for ens liv.

Alfa og Omega, det første og det sidste bogstav i det græske alfabet, Kristus som begyndelsen og enden, sandheden og livet. Her indsat i et Kristusmonogram. PX er de to første bogstaver i Kristus på græsk. Kaldes også et pax-tegn. Indsættes et a, dannes ordet for fred på latin.

Fisken er et Kristustegn. Begyndelsesbogstaverne i Jesus Kristus Guds Søn Frelser danner på græsk ordet for fisk: Ι-Ch-Th-Y-S. Tegnet blev benyttet som et hemmeligt tegn blandt de første kristne i Rom, som blev forfulgt for deres tro.

Etik

Etik er græsk og modsvares af det latinske ord moral: “mores”, det som handler om den menneskelige opførsel.

Både etik og moral betyder morallære. Meget tit betyder etik derfor det samme som moralsk praksis – moral. Hvis der er en forskel, betegner moral menneskets opførsel, mens etik drejer sig om grundlaget for moralen. Moral drejer sig om menneskets konkrete måde at opføre sig på, mens der med etik menes moralfilosofi.

Denne måde at anvende begreberne etik og moral er udbredt i Danmark, mens det på andre sprog kan være anderledes, f.eks. på engelsk, hvor ordene anvendes lige omvendt.

Filosofi

Fra græsk: kærlighed til viden. I den græske oldtid betegnede filosofi al videnskab. I dag bruges betegnelsen filosofi om systematiske spekulationer over tilværelsens store problemer/spørgsmål og om det værendes natur.

Frelse

Fra gammel dansk: fri/frihals, om en slaves frikendelse og fjernelsen af halslænken. I religiøs forstand betegner frelse menneskets endelige mål; – dennesidigt og hinsidigt.

I kristendommen er frelse befrielse fra syndens og dødens herredømme ved Jesu død og opstandelse. “Frygt ikke” bliver så-

ledes Jesu tilsagn til det troende menneske om et liv i kærlighed og frihed. Synden og frygten for døden har mistet sin magt.

Gudsbegreb

Det kristne gudsbegreb har sine rødder i Det Gamle Testamente; Abrahams, Isaks og Jakobs Gud. Gud er skaber og opretholder af alt, og hans rige bryder frem i Jesu forkyndelse og gerning. Hvem Gud virkelig er, kan kun erkendes i Jesus (Joh. 14,6f.).

Siden oldkirken har forholdet mellem den filosofiske og den teologiske tilgang til Gud, mellem naturlig og åbenbaret gudserkendelse, været genstand for diskussion. Man har enten opfattet det som et harmonisk forhold, hvor troen og fornuften komplementerede hinanden (Augustin, Thomas Aquinas), eller som et konfliktfyldt forhold (Luther).

Guds ord

I Johannesevangeliets første sætning bruges betegnelsen “Ordet” (græsk: logos) om Jesus. Dette sker med en hentydning til skabelsesberetningen i 1. Mosebog, hvor Gud skaber verden ved sit ord. Jesus er hos Johannes synonym med dette ord som en præeksisterende skikkelse og som et symbol på, at Gud er blevet mennesket. Kun Guds ord har evnen til at give mennesker fællesskab med Gud.

Betegnelsen “Guds ord” bruges ofte som synonym for bibelen. Der bør skelnes

og nuanceres imellem, hvad der forstås som åbenbaring, og hvad der udelukkende må forstås som tekster, der er kulturelt-historisk betinget.

Helliggørelse

Kristent dogmatisk begreb omhandlende det troende menneskes vej til sig selv og til Gud. Denne vækst er på samme tid udtryk for Guds betingelsesløse kærlighed (nåde) og for det enkelte menneskes bestemmelse.

I brevene i Det Nye Testamente omtales en sådan vækst/helliggørelse flere steder. Forestillingen om helliggørelse har både i den ortodokse kirke og i den katolske kirke været knyttet til læren om menneskets guddommeliggørelse. Hos Luther er menneskets helliggørelse en integreret del af retfærdiggørelseslæren.

Inkarnation

Fra latin: ordret: i kødet. I kristendommen om Gud, der bliver menneske i Jesus af Nazareth.

De urkristne konciler i Nikæa 325 og Kalkedon 451 udtrykte kirkens dogmatiske forståelse af Guds forhold til verden i Jesus Kristus – en sandhed som især Johannesevangeliet reflekterer i prologen, 1. kapitel, om Ordet der blev kød – “så vi så hans herlighed”. Og videre: “ingen har nogen sinde set Gud, men den enbårne, som selv er Gud og som er i Faderens favn, er blevet hans tolk.”

Koncilerne siger om Jesus Kristus som Gud og menneske, at han er sand Gud og sandt menneske, to naturer, udelt men ublandet.

Konfession

Fra latin: confessio: jeg bekender – betegnelse for forskellige kristne kirkeretninger.

Den kristne kirke kendte allerede tidligt til forskellige splittelser: i oldtiden f.eks. nestorianere, doketister, m.v. og senere i den tidlige middelalder, albigensere. Disse kirker er for størstedelens vedkommende siden forsvundet.

På reformationstiden skiller de evangelisk-lutherske, anglikanske og reformerte kirker sig ud fra den romersk-katolske kirke. Begrebet konfession bruges i dag for at betegne et helt kirkesamfund, dets lære og praksis.

Liturgi

Fra græsk: leiturgia: egentlig “at lege” men også tjeneste for folket, fra *laos* – folk, *ergon* – arbejde. Bruges om det ritual den kristne gudstjeneste følger. Den romersk-katolske messe finder i hovedtrækkene sin form allerede i antikken, men har dog undergået ændringer med hensyn til sprog (latin-modersmål) og udformning.

Den danske Folkekirkes nadverliturgi er sidst ændret i 1992.

Liturgi bruges om alle gudstjenestelige handlinger, hvor flere er sammen; således

Guds lam, Agnus Dei, som bærer verdens synder. Et billede på Kristus. Lammet er som regel vist med korsglorie og en sejrsmantel.

Duen er et symbol på Helligånden.

I Det Gamle Testamente er duen tegn på ny begyndelse (i beretningen om syndfloden, hvor duen kommer med oliekvisten til Noa) og den er kærlighedsfugl (i Højsangen).

Ved Jesu dåb i Jordan af Johannes Døber, symboliserer duen begge virkeligheder: ny begyndelse og at kærligheden strømmer fra Gud.

Fredsduen er således også afledt af den bibelske due.

ikke kun om messen, men også om f.eks. dåb, begravelse, bordbøn, m.v.

Menneskesyn

En samlet forestilling om hvad meningen med menneskets tilværelse er.

Nåde

Fra latin: gratia: heraf “gratis”, erfaringen af den uforskyldte og ufortjente kærlighed. Guds nåde kommer til absolut manifestation i Jesus Kristus, “der elskede sine der var i verden og elskede dem indtil målet...” (Joh. 13,1).

Kristendommen adskiller sig fra lovreligionerne grundlæggende netop på grund af læren om nåden. Nåden er en fundamental del af den kristne lære om mennesket, der ikke bliver menneske ved sig selv, men ved mødet med den uforskyldte kærlighed, dvs. med nåden – jfr. Paulus: “af nåde er I det, I er...” (1.kor. 15.10).

Sakramente

Sakramente er et symbol, som indeholder hvad det betegner (som f.eks. et kys, der meddeler kærlighed, med mindre det er perverteret) og som er indstiftet af Jesus Kristus. I den katolske kirke tæller man 7 sakramenter (dåb, firmelse, nadver, bodens sakramente (skriftemålet) ægteskabet og præstevielse, de syges salvelse), mens Luther kun godkender to sakramenter (dåb, nadver).

Sakramenterne er synlige tegn, der

manifesterer Guds nærvær i den troendes liv og knytter en troende til Gud og til kirken, og de består af et synligt tegn: (f.eks. dåb: vand) og et ord: (f.eks. nadveren: “dette er mit legeme”).

Skabelse

Teologisk grundbegreb som udtrykker troen på, at alt er blevet til og opretholdes af en guddommelig skabermagt.

I alle kulturer kender man til skabelsesmyter. I mange tilfælde er skabermagten en del af naturen eller kosmos, og som sådan forgængeligt. “Skabelse” består her i at skabe orden i det allerede eksisterende.

I kristendommen videreføres jødedommens skabelsesopfattelse, som den kommer til udtryk i Det Gamle Testamente. Skabermagten, Gud, er her suveræn og transcendent og skaber ud af intet (latin: creatio ex nihilo). Han er også evig og uforgængelig og som sådan væsensforskellig fra det skabte.

Skabelsestro betyder i kristen forstand, at Mennesket og verden er til, fordi Gud vil det, og at han opretholder den med sin kærlighed (latin: creatio continua).

Skabelsestro udtrykker også den eksistentielle erfaring, at ingen bliver mennesker/menneskelig i kraft af sig selv.

Symbol

Egentlig fra græsk: symbalein: “at kaste sammen”. I antikken ofte brugt af købmænd ved indgåelse af en aftale om køb

og salg af varer, der ikke var fysisk til stede men som senere skulle overdrages f.eks. fra en slaves mellemkomst. En lertallerken blev da brudt, hvorved der opstod to skår, som senere kunne anvendes til en sikker identifikation ved overdragelsen af varerne.

I kristen forstand brugt om f.eks. trosbekendelsen, der på græsk netop hedder symbolon. Når hele menigheden bekendte “jeg tror...” passede den enkeltes bekendelse til fællesskabets, som det ene tallerkenskår til det andet.

I kristen forstand har et symbol del i og peger hen på den virkelighed, der bekendes, og altså ikke kun et tegn, der udelukkende har henvisende karakter. Se også *sakramente*.

Synd

Fra græsk: harmatia: konkret når en bueskytte ramte ved siden af og forfejlede sit mål.

Bygger på forestillingen om at mennesket er skabt med en bestemt intention, som det skal handle i overensstemmelse med. “Det er menneskets opgave at blive menneske” (Cicero). Når mennesket vælger sig selv på bekostning af sin forpligtelse som menneske, forfejler det sig selv og rammer ved siden af. Dette fører til undergang af relationer og fremmedgørelse i forhold til mennesket selv, såvel som til næsten og til Gud.

Tro

En ofte tillidsfuld overbevisning om at noget er sandt. I religiøs forstand beskriver tro det enkelte menneskes forhold til Gud – menneskets bekendelse til eller grebet af en sandhed, der ligger uden for den metafysiske virkelighed. I kristendommen karakteriseres tro som et kærlighedsfyldt forhold mellem mennesket og Gud, der ofte beskrives som efterfølgelse (jfr. Mat. 10.38). Et uafklaret Gudsforhold kan være årsag til megen personlig frygt og ufrihed.

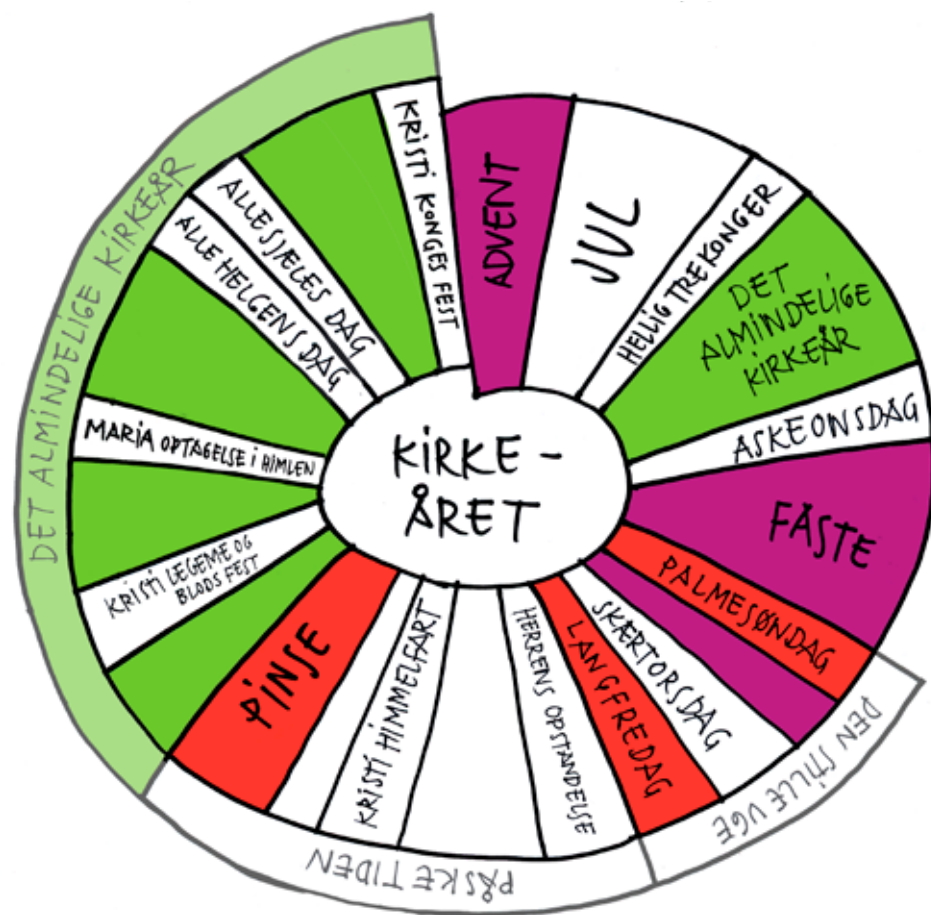
Pelikanen, der plukker sig selv for at fodre sine unger, er et billede på Kristus som giver sig selv for menneskers skyld.

Græsk kors, symbolsk form med lige lange arme og et latinsk kors med mere realistiske proportioner

Døbefont. I dåben genfødes mennesket til et nyt liv i Kristus i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn. Dåben er fælles for alle kristne. I tidligere tider blev barnet fuldt neddypet som et tydeligt tegn på begyndelsen af et nyt liv. De middelalderlige døbefonte kan have udsmykning og har formentlig oprindeligt været bemalede. Den firkantede fod minder om de fire floder i skabelsesberetningen.

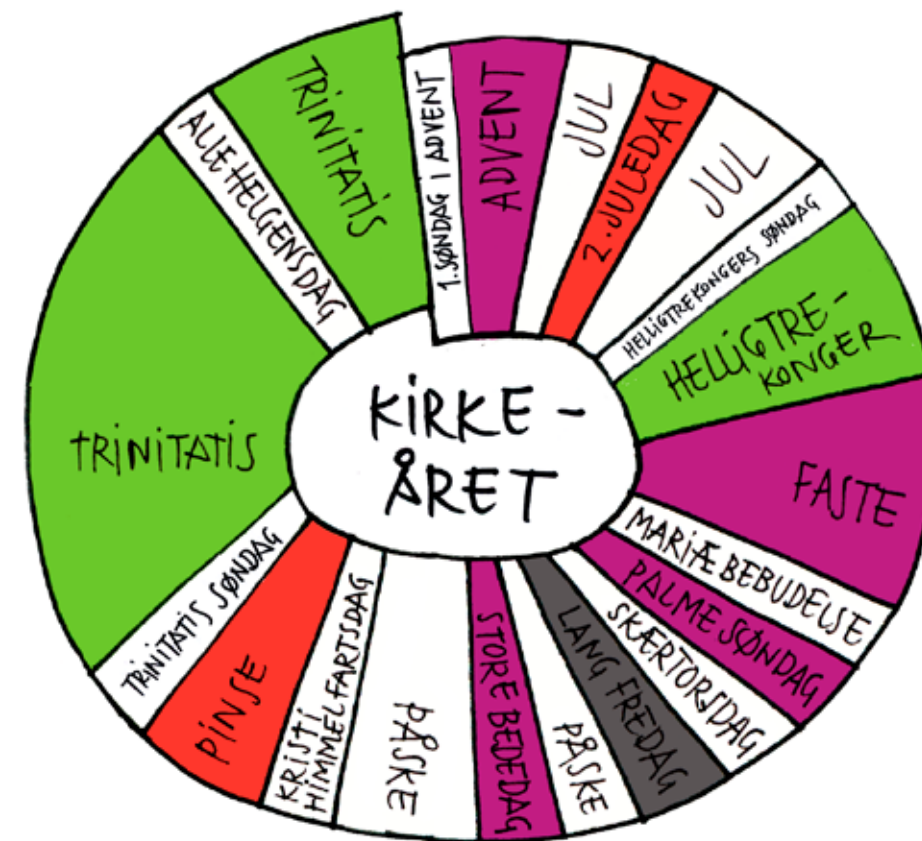

Kirkeåret

Det nye kirkeår begynder ikke samtidig med kalenderåret, men 1. adventssøndag, sådan at man har optakten til julen med. Kirkeåret har altid begyndt med advent. Det borgerlige nytår begyndte før den gregorianske kalenderreform (1582) ved Mariæ bebudelse, 25. marts. Efter da blev 1. januar til nytårsdag. Til kirkeåret knytter

sig forskellige farver, som indgår i liturgien og bestemmer messehagelens farve. Den farve, som bruges det meste af året (trinitatistiden), er grøn. Violet er bodens farve og anvendes i adventstiden og i fasten.

Kirkeåret skal ikke opfattes som en kirke-
lig parallel til kalenderåret, men som en

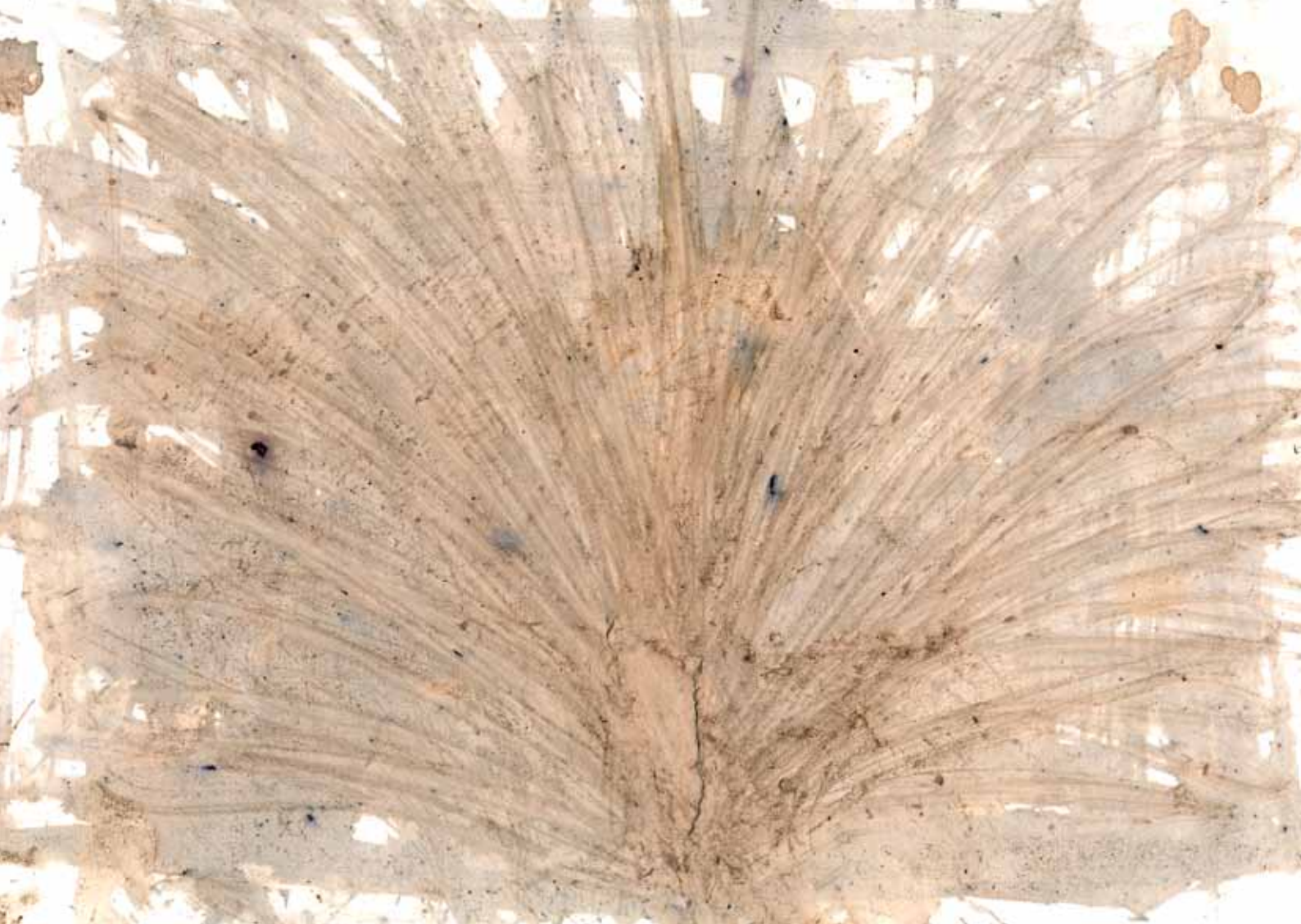

Indvielses kors. Når en katolsk kirke indvies, stænkes kirkens vægge med viedvand. 14 steder markeres et viedkors svarende til de 14 stationer på Jesu vej til korset. Indvielses kors ses i mange danske middelalderkirker.

Kirkeårets højtider og liturgiske farver.

Det katolske (venstre) og folkekirkens (højre) kirkeår har naturligvis samme oprindelse, men adskiller sig med hensyn til visse festdage og brug af liturgiske farver. Brugen af de liturgiske farver vil tydeligst kunne opleves i den katolske kirke, men traditionelt optager kirkeårets gang en vigtig plads i for eksempel konfirmandundervisningen i folkekirken.

vedvarende meditation over Guds handlingen med menneskene og hans åbenbaring i Jesus Kristus. Menighedens deltagelse i liturgien i løbet af året skal føre til en dybere forståelse af, hvad det vil sige at være kristen. Det ene år leder videre til det næste, fordi denne meditation skal gentages med den hensigt, at den enkelte modnes som kristen og som menneske.

SUBJEKTIVITETEN ER
SANDHEDEN, MEN SANDHEDEN
ER IKKE SUBJEKTIV

SØREN KIERKEGAARD +1855

KIRKEHISTORISK OVERBLIK

Pinse, år 33?	Pave Leo den store +461
Apostolisk tid, urkirken	Benedikt 500
Paulus og Peter bliver martyrer i Rom, 64?	Ansgar, første kirke i Danmark 848
Ny testamente samles	Harald Blåtand, Jellingestenene 960-85
107 Ignatius af Antiochia bliver martyr	Clunybevægelsen 909-
Matyrernes tid	Den ortodokse kirke og den katolske kirke splittes 1054
Sidste store kristenforfølgelse – Kejser Diocletian 303	1. korstog 1096
Kejser Konstantins sætter kirken fri (Toleranceediktet) 313	Cistercienserne 1098-
Første koncil i Nikæa 325	De gotiske katedraler 1150-
Første Koncil i Konstantinobel – Trosbekendelsen formuleres 381	Frans og Dominikus, tiggerordenerne Franskanerne 1209 og Dominicanerne 1216
Augustin +430	

SKØNT ER DET, VI SER
SKØNNERE DET, VI FORSTÅR
MEN LANGT DET SKØNNESTE ER DET,
VI IKKE FATTER

NIELS STEENSEN, ANATOM, GEOLOG OG BISKOP

Universiteterne, Bologna 1088, Sorbonne 1257	Den katolske kirke bliver verdenskirke Frans af Xavier i Indien og Japan +1552
Skolastikken	Teresa af Avila +1582
Thomas Aquinas +1274	Den danske folkekirke 1849
Reformationstid og renæssance	Religionsfrihed i Danmark 1849
Den Anglikanske Kirke 1534	Kirkegaard +1855 Grundtvig +1872
Thomas Moore martyr i London +1535	Kirkernes Verdensråd grundlægges 1948
Ignatius af Loyola Jesuitterordenen grundlægges 1534	Dag Hammarskjöld bliver myrdet +1961
Reformationen i Danmark 1536	2. Vatikanerkoncil 1962-65
Erasmus af Rotterdam +1536	Martin Luther King bliver myrdet +1968
Tridentinerkoncilet 1543-63	Johannes Paul II pave 1978-2005
Luther +1546	Mother Teresa modtager Nobels fredspris 1979
Dominikaneren og retsfilosoffen Fransisco de Vitorio +1546 laver menneskerettighedernes første charter	Pave Frans 2013-

**SANDHEDENS FRUGT
ER GLÆDE**

THOMAS AQUINAS +1274

EGENTLIG ER DET GUDS-FORHOLDET DER GJØR ET MENNESKE TIL MENNESKE

SØREN KIERKEGAARD

Som det eneste levende væsen spørger mennesket efter meningen med livet: Hvem er jeg? Hvad er sandhed? – Og hvorfor er der noget og ikke snarere ingenting?

Formelt set bruger de katolske skoler folkeskolens "Fælles Mål" som rammesætning for alle skolens fag. Med det nu foreliggende nye fagformål for religionsundervisningen på de katolske skoler gøres der brug af den ret, alle frie grundskoler i Danmark har til selv at formulere mål for en række fag. Indholdsmæssigt handler det grundlæggende om en mere eksistentiel og virkelighedsnær tilgang til faget. Religion er ikke kun et fænomen, som kan iagttages og beskrives, men også en livsnødvendig virkelighed, der handler om det, der angår os alle ubetinget.

Samtidig fastholdes fagets faglighed; religionsfaget bygger selvsagt ikke kun på følelser, men har sin egen faglighed. Ingen tro uden viden, erkendelse og forståelse.

FAKS

FORENINGEN AF KATOLSKESKOLER I DANMARK